

Kriza oko korona virusa test je otpornosti cijelog sustava na stres

Prilagodio: HR PSOR, Izvor: Het Financieele Dagblad

Interview

Peter Bakker, voorzitter van de Raad van Bestuur van Shell, voorzitter van de Raad van Bestuur van de Nederlandse Post, voorzitter van de Raad van Bestuur van TNT

'Dit kapitalisme begint zijn "license to operate" te verliezen'

De Nederlander Peter Bakker leidt een club van 200 invloedrijke coo's – onder wie die van Shell, Philips, Apple en Google – die de wereld duurzamer wil maken. De urgentie is groter dan ooit, meent hij. 'De coronacrisis is een stresstest voor het hele systeem.'

Leef ik dit thema duurzaamheid leuker met een andere generatie over?
 "Ik ben een diep optimist. Het is een uitdaging, maar ik heb er zin in. Het is een uitdaging die we samen moeten oplossen. Het is een uitdaging die we samen moeten oplossen. Het is een uitdaging die we samen moeten oplossen."

U wordt als best bevoordeligd op by TNT. Hoe kijkt u daarop terug?
 "Het is een uitdaging die we samen moeten oplossen. Het is een uitdaging die we samen moeten oplossen. Het is een uitdaging die we samen moeten oplossen."

De Nieuw-Zeelandse regering heeft besloten om de economie te sluiten. Hoe kijkt u daarop terug?
 "Het is een uitdaging die we samen moeten oplossen. Het is een uitdaging die we samen moeten oplossen. Het is een uitdaging die we samen moeten oplossen."

Wat is de grootste uitdaging voor de wereld?
 "Het is een uitdaging die we samen moeten oplossen. Het is een uitdaging die we samen moeten oplossen. Het is een uitdaging die we samen moeten oplossen."

Wat is de grootste uitdaging voor de wereld?
 "Het is een uitdaging die we samen moeten oplossen. Het is een uitdaging die we samen moeten oplossen. Het is een uitdaging die we samen moeten oplossen."

„Kapitalizam u sadašnjem obliku počinje gubiti dozvolu za rad“, rekao je Peter Bakker, u intervjuu koji je sredinom ožujka dao nizozemskom dnevnom listu Het Financieele Dagblad (FD).

Peter Bakker predsjednik je i izvršni direktor Svjetskog poslovnog savjeta za održivi razvoj (WBCSD), organizacije koja okuplja 200 utjecajnih izvršnih direktora koji žele učiniti svijet održivijim. „Hitnost je veća nego ikad“, govori. „Kriza oko koronavirusa test je otpornosti cijelog sustava na stres.“

Bakkeru znamo kao bivšeg izvršnog direktora kompanije za poštanske pošiljke TNT i jednog od prvih boraca za održivost u nizozemskom poslovnom svijetu. Kada smo prije nekog vremena razgovarali s njim, tema je bila klima, uništavanje prirode i nejednakost dohotka. Ali zašto se sada zamarati s time kad se svijet bori protiv smrtonosnog virusa?

„Bolje se naviknite“, kaže Bakker o pandemiji koja je poremetila čitavo društvo. *Business as usual* više ne postoji. Globalno zagrijavanje također izaziva šokove, što pokazuju i požari u Australiji i Amazoni. No, kriza oko korona virusa test je otpornosti cijelog sustava na stres. Ova kriza je uzrokovala veliki šok.“

Bakker, kojemu je gotovo šezdeset godina, javlja se iz Švicarske. Tamo predvodi Svjetski poslovni savjet za održivi razvoj, organizaciju od dvjesto predsjednika kompanija. U toj ulozi on podržava tranziciju prema održivijem svijetu. Uz trenutnu krizu, Bakker vodi projekte koji se izravno tiču pandemije. Radi se

o projektima kao što je uspostava dobavljačkog lanca koji je otporan na slučaj da se virus nastavi širiti u periodu od naredna tri mjeseca.

„Nikad ne odbacujte dobru krizu“, poručuje Bakker o trenutnoj situaciji. Nada se da će njegov prijedlog „integriranog kapitalizma“ biti prepoznat i s vremenom ojačati. Radi se o sustavu slobodnog tržišta koji ne samo da zadovoljava dioničare, već brine o ljudima i okolišu. „Pandemija će također biti test u tom pogledu. Kako se kompanije odnose prema svojim zaposlenicima? Hoće li se ponoviti masovna otpuštanja? Ili je ovoga puta pristup drugačiji?“

Prije šest godina rekli ste direktorima da bi onečišćenje u svijetu trebalo završiti do 2020. godine. Čemu to pretjerano samopouzdanje?

„Tada smo upravo bili na izlasku iz financijske krize. Moja analiza je bila takva da nisam mogao samo otići na sastanke s pričom o svijetu 2050. godine, u vrijeme kad izvršni direktori nisu ni znali hoće li kompanije preživjeti do sljedećeg kvartala. S tim ne bih pridobio njihovu pažnju. Stoga smo svoj akcijski plan usmjerili na 2020. godinu.“

Kako napredujemo?

„I dalje zagađujemo, klima je veći problem nego ikad, gubitak biološke raznolikosti ili uništavanje prirode se ubrzava. Ako objektivno pogledate zemlju odozgo, vidjet će te da se nije dovoljno dogodilo. Ako pogledate više u statistiku, u nekim područjima smo napravili veliki napredak. Više ne vodimo

Moramo zaustaviti uporabu ugljena, koristiti više obnovljive izvore energije, poput sunca i vjetra, izolirati zgrade, koristiti veći broj električnih automobila.

rasprave bismo li trebali intervenirati. Pitanje ‘kako intervenirati’ je još uvijek tu, ali manje se postavlja. Moramo zaustaviti uporabu ugljena, koristiti više obnovljive izvore energije, poput sunca i vjetra, izolirati zgrade, koristiti veći broj električnih automobila. Rasprava se prebacila na kako to raditi dovoljno brzo i dalekosežno. Mislim da ćemo postići veliko ubrzanje s aktivnostima za klimu, prirodu, a i za ljudska prava.“

Iz do sada viđenog, možemo reći da je biznis uglavnom tih kada se radi o ovim temama, zar ne?

„Naravno, uvijek postoji nešto što, kao poslovni subjekt, morate razmatrati. Nije uloga kompanije izlaziti s političkim izjavama. Kompanija vodi svoj dobavljački lanac i unutar njega se moraju primjenjivati načela Ujedinjenih naroda. Načela UN-a se sada zaista uvode, također po pitanjima ljudskih prava. Svaka kompanija ima svoje vrijednosti i načela, a većina njih će izjaviti da ne sudjeluju u ropstvu ili prisilnom radu. No, ako se ljudska prava ne poštuju u njihovom dobavljačkom lancu, trebalo bi prekinuti suradnju i preseliti posao drugdje.“

Što polazi po zlu?

„Slijepa točka poslovanja i dalje je nejednakost. Ako tražite od prosječnog predsjednika uprave da razgovara o svojim primanjima u usporedbi s drugim radnim mjestom, razgovor će brzo utihniti.

Vrlo je jasan trenutak rizika koji je prikazan u Edelmanovu najnovijem Barometru povjerenja gdje je 56% ispitanika izjavilo kako postojeći kapitalizam više nije održiv. Također, to govore i Bernie Sanders i “Žuti prsluci” u Francuskoj. Kapitalizam kakvog poznajemo danas, počinje gubiti dozvolu za rad.“

Kao izvršni direktor TNT-a, Bakker je bio ispred svog vremena. Predvodio je održivost i borbu protiv gladi, doveo je aktivista i pjevača U2-a Bona Voxa u kompaniju koji je održao gostujuće predavanje, opremio je kamione DPF filtrima (DPF filter pripada u sustav za smanjenje štetnih plinova i u sustav izbacivanja štetnih plinova iz vozila te mu je funkcija zarobljavanje čestica čađe koje bi se inače ispustile iz automobila). U Monzi, TNT je organizirao automobilsku utrku za zaposlenike kako bi vozili što je moguće održivije. Nakon pripremnih vožnji, najboljoj šezdesetorici vozača dopušteno je natjecati se. Bakker: „Između prvoplasiranog i posljednjeg vozača, razlika u potrošnji goriva iznosila je 31%.“

S rastućom usmjerenosti prema održivosti, rasla je i skeptičnost. Za Bakkera se govorilo da je samotnjak,

odvojen od uprave i dioničara. Ista kritika kasnije je upućena i Paulu Polmanu kada je okrenuo Unilever u istom smjeru kao i Bakker.

Ima li tema održivosti širi doseg među novom generacijom CEO-a?

„Moramo ukinuti ovisnost održivosti kompanije od toga tko je na njenom čelu. Prije nekoliko godina, trebali ste ljude poput Paula Polmana, Feikea Sijbesma ili mene iz TNT-a kako biste na dnevni red stavili pitanje održivosti. Trebalo vam je za to neko vrijeme da steknete povjerenje i pažnju. No, ako se sve svede na ovisnost o tome tko je glavni izvršni direktor, postajete ranjivi, provedbe postaju nepredvidive, stoga, odgovor kompanije na tu hitnu situaciju postaje vrlo opasna igra.“

Vi ste svoju poziciju učinili ranjivom u TNT-u. Kako se osvrćete na to?

„To je u početku stvorilo priličan otpor. No, na kraju, nekoliko godina zaredom, bili smo najbolja svjetska kompanija prema Dow Jones indeksu održivosti. Tada su se zainteresirali analitičari i tada se nadzorni odbor umirio. U jednom trenu su nas napali fondovi za rizike – hedge fondovi. Tada sam naučio da tržište kapitala ne mari za održivost, posebno ono tržište koje se odnosi na fondove za rizike.“

U svom posljednjem novogodišnjem obraćanju Bakker se založio za radikalni preokret kapitalizma. „Nema smisla nastavljati starim putem. Kompanije ne trebaju samo zadovoljavati dioničare većom dobiti i tako držati rizične fondove na distanci, već moraju postaviti jasne ciljeve u pogledu ljudi i okoliša.“

Nema smisla nastavljati starim putem. Kompanije ne trebaju samo zadovoljiti dioničare većom dobiti, već moraju postaviti jasne ciljeve vezanih za ljude i okoliša.

Bakker kaže: „Kapitalizam smo razvili samo oko financijskog kapitala, dok postoji i društveni i prirodni kapital. Nitko to ne optimizira, a za to vrijeme Zemlja propada. Dakle, morate krenuti prema integriranom kapitalizmu koji uključuje optimizaciju financijskog, društvenog i okolišnog kapitala.“

„No, rezultate možemo dobro izmjeriti financijskim kapitalom. Onaj tko uspoređuje izvještaje o održivosti stječe dojam da se radi o kombinaciji ciljeva i metoda mjerenja. Pružatelji kapitala, uključujući i one dobrim namjerama, kao što su nizozemski mirovinski fondovi, trebaju mnogo više informacija kako bi opravdali svoje ulaganje.“

Zašto nema napretka u jasnoći izvještaja o održivosti?

„Svatko tko radi s održivim računovodstvenim standardima prilično je usamljen. Supredsjedatelj sam Međunarodnog savjeta za integrirano izvještavanje u kojemu je veliki broj izaslanika koji dolaze iz globalne zajednice za izvještavanje. Rekao sam na sastanku: „Vi ste onoliko veliki dio ovog problema koliko je velik problem koji pokušavate riješiti.“ Trenutno postoje različite izolirane metodologije koje ne komuniciraju međusobno pa trenutno vlada kaos. Ovdje treba pokrenuti ozbiljnu konsolidacijsku bitku jer trenutačno je u tijeku 600 procjena i ocjena za okolišne i društvene ciljeve, kao da postoji 450 potrošačkih indeksa o tome što je za vas zdravo ili nije zdravo. Kako da se poslovni svijet u tome snađe? No, izgleda da smo stvari uspjeli pokrenuti s mrtve točke i nešto se po tom pitanju počinje događati.“

Još 2012. godine ste rekli da će računovođa spasiti svijet.

„Još uvijek vjerujem u to. No, od tada stalno čujem: „Gospodine Bakker, trebalo nam je 75 godina da smislimo pravila za financijsko računovodstvo, a usprkos tome, još uvijek imamo dva sustava u svijetu – kako mislite da bismo to mogli učiniti?“ Ja na to kažem: „Ali, to se mora učiniti, i to ubrzo jer nemamo mnogo vremena. Pogledajte požare u Amazoni i Australiji, sušu u Nizozemskoj. Klimatski problem se više ne može poreći.“

„Sada se često može čuti kako moramo razmišljati o tome kakvu ćemo Zemlju ostaviti svojoj djeci i sljedećoj generaciji. Mislim da je to potpuno bezvrijedan argument. Već sada možemo osjetiti da su problemi o kojima govorimo tu, oni su naša sadašnjost.“